

Kolmas ministerikonferenssi metsien suojelemiseksi Euroopassa

Lissabon 2.-4.6.1998

Päätökset

Maa- ja metsätalousministeriö

Julkaisu 4/1999

Julkaisun nimi: Kolmas ministerikonferenssi metsien suojelemiseksi Euroopassa
Julkaisija: Maa- ja metsätalousministeriö
Tekijät: Englanninkielestä kääntäneet Leena Halko ja Taina Veltheim
Valokuva: Eija Hiltunen / A4 Photo

Julkaisu 4/1999
PrintLink, Helsinki, 1999

ISBN 951-53-1969-2

Kuvailulehti

Julkaisija	Maa- ja metsätalousministeriö	Julkaisu-aika	15.3.1999
Tekijä(t)	Englanninkielestä kääntäneet Leena Halko ja Taina Veltheim		
Julkaisun nimi	Kolmas ministerikonferenssi metsien suojelemiseksi Euroopassa. Lissabon 2.-4.6.1998. Päätökset		
Tiivistelmä	Kolmas Euroopan metsien suojelemista käsittelevä ministerikonferenssi järjestettiin Lissabonissa 2.-4.6.1998. Julkaisuun on koottu Lissabonin konferenssin yleinen julkilausuma sekä päätöslauselmat L1 "Ihmiset, metsät ja metsätalous - Metsien kestävä hoidon ja käytön yhteiskunnallis-taloudellisten näkökohtien edistäminen" ja L2 "Yleiseurooppalaiset metsien kestävä hoidon ja käytön kriteerit, indikaattorit ja käytännön tason periaatteet".		
Asiasanat	Metsien kestävä hoito ja käyttö, kestävä metsätalous, kriteerit ja indikaattorit		
Julkaisusarjan nimi ja numero	MMM:n julkaisuja 4/1999		
Julkaisun teema			
	ISSN	1238-2531	ISBN 951-53-1969-2
	Sivuja	52	Kieli Suomi
	Luottamuksellisuus	Julkinen	Hinta 100 mk + alv
Julkaisun myynti / jakaja	Maa ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (TIKE)		
Julkaisun kustantaja	Maa- ja metsätalousministeriö		
Painopaikka ja -aika	PrintLink Oy, 1999		
Muut tiedot			

Sisällysluettelo

ESIPUHE	7
KOLMAS MINISTERIKONFERENSSI METSIEN SUOJELEMISEKSI EUROOPASSA YLEINEN JULKILAUSUMA	9
PÄÄTÖSLAUSELMA L1 Ihmiset, metsät ja metsätalous - Metsien kestävän hoidon ja käytön yhteiskunnallis-taloudellisten näkökohtien edistäminen	12
PÄÄTÖSLAUSELMA L2 Yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerit, indikaattorit ja käytännön tason periaatteet	17
PÄÄTÖSLAUSELMAN L2 LIITE 1 Yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerit ja indikaattorit	21
PÄÄTÖSLAUSELMAN L2 LIITE 2 Yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön käytännön tason periaatteet	37

ESIPUHE

Kolmas Euroopan metsien suojelemista käsittelevä ministerikonferenssi järjestettiin Portugalin ja Itävallan johdolla Lissabonissa 2.-4.6.1998. Konferenssi oli jatkoa Ranskan ja Suomen aloitteesta vuonna 1990 pidetylle Strasbourgin konferenssille ja Suomen ja Portugalin vuonna 1993 järjestämälle Helsingin konferenssille. Lissabonin konferenssissa hyväksyttiin yleinen julkilausuma ja kaikki konferenssiin osallistuneet Euroopan maat Vatikaania lukuunottamatta sekä Euroopan yhteisö allekirjoittivat konferenssin päätöslauselmat

- L1 “Ihmiset, metsät ja metsätalous - Metsien kestävän hoidon ja käytön yhteiskunnallis-taloudellisten näkökohtien edistäminen” ja
- L2 “Yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerit, indikaattorit ja käytännön tason periaatteet”.

Tähän julkaisuun on koottu Lissabonin metsäministerikonferenssin yleinen julkilausuma sekä päätöslauselmat L1 ja L2 liitteineen.

Yleisessä julkilausumassa sitoudutaan Lissabonin päätöslauselmien L1 ja L2 toimeenpanon lisäksi yhteistyöhön ympäristöministerien prosessin ‘Environment for Europe’ kanssa, toteuttamaan hallitustenvälisen metsäpaneelin (IPF) toimenpidesuosituksia sekä arvioimaan metsäekosysteemien roolia ilmastonmuutoksen vähentämisessä. Konferenssin päätösten toimeenpanon vauhdittamiseksi laaditaan asiantuntijatasolla yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja muiden asianosaisten kanssa työohjelma, jonka tulisi tukea hallitustenvälisen metsäfoorummin työtä. Työohjelmaan sisällytetään myös Strasbourgin ja Helsingin konferenssien päätösten toimeenpanon tukeminen.

Yleisessä julkilausumassa ja päätöslauselmassa L1 korostetaan yhteiskunnan ja metsäsektorin välistä vuorovaikutusta ja kumppanuutta, kansalaisten osallistumista metsäpolitiikan suunnitteluun, metsäsektorin vaikutusta maaseudun kehitykseen ja työllisyyden parantamiseen sekä puun ja muiden metsän tuotteiden käytön järkevää lisäämistä. Päätöslauselma täydentää hyvin Helsingin konferenssin päätöslauselmia H1 “Euroopan metsien kestävän hoidon ja käytön yleisperiaatteet” ja H2 “Euroopan metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä koskevat yleisperiaatteet” ja yhdessä nämä kolme päätöslauselmaa luovat suuntaviivat metsien kestävän hoidon ja käytön edistämiseksi Euroopassa.

Metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerit, indikaattorit ja käytännön tason periaatteet on valmisteltu osana Helsingin konferenssin päätöslauselmien H1 ja H2 kansainvälistä toimeenpanoa (nk. Helsinki-prosessi). Päätöslauselmassa L2 hyväksytään kriteerit ja indikaattorit sekä vahvistetaan vapaaehtoiset käytännön tason periaatteet, ja sitoudutaan edistämään niiden käyttöä ja edelleen kehittämistä. Kriteereitä

ja indikaattoreita voidaan käyttää metsäpolitiikan kehittämisessä, metsäohjelmien laadinnassa ja seurannassa sekä raportoitaessa metsien kestävä hoidon ja käytön edistymisestä, jota tulee arvioida sovittujen tavoitteiden perusteella. Käytännön tason periaatteet metsien hoidon ja käytön kestävyden parantamiseksi on kehitetty tulkitsemalla kansainvälisten sitoumusten merkitys metsäsuunnittelun ja metsien hoidon ja käytön menetelmien kannalta. Käytännön tason periaatteita voidaan käyttää apuvälineenä ja lähdeaineistona esimerkiksi tiedonvälityksessä, neuvonnassa ja metsänhoitosuosituksia uudistettaessa.

KOLMAS MINISTERIKONFERENSSI METSIEN SUOJELEMISEKSI EUROOPASSA YLEINEN JULKILAUSUMA

Muistaen YK:n¹ ympäristö- ja kehityskonferenssin (UNCED), YK:n yleiskokouksen erityisistunnon (UNGASS) ja Maailman XI:n metsäkongressin metsiä koskevat päätökset ja sitoumukset sekä YK:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleis-sopimuksen (CBD), ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (FCCC) ja YK:n yleissopimuksen aavikoitumisen estämiseksi (CCD) määräykset, tunnustaen Strasbourgin ja Helsingin ministerikonferenssien sitoumusten toimeenpanon edistymisen ja ollen tietoisia metsiin ja metsien kestäväan hoitoon ja käyttöön liittyvistä monista haasteista, mahdollisuuksista ja uhkista me metsistä vastuussa olevat ministert jaoimme kolmannessa ministerikonferenssissa Euroopan metsien suojelemiseksi, joka pidettiin Lissabonissa 2.-4. kesäkuuta 1998, seuraavan vision:

2000-luvulla Euroopan metsäsektori tukee parhaalla mahdollisella tavalla yhteiskunnan kestäväää kehitystä panostaen erityisesti maaseudun kehittämiseen, uusiutuvien luonnonvarojen saatavuuteen sekä ympäristön suojeluun maailmanlaajuisesti ja paikallisesti ja kunnioittaen samalla metsien yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä ympäristöön ja kulttuuriin liittyviä tehtäviä.

Ymmärtäen metsien moninaiset tehtävät ja tunnustaen metsien suojelun ja niiden kestäväan hoidon ja käytön merkityksen, yhteiskunta tukee metsäsektorin järkevää kehitystä tarjoamalla metsien kestäväan hoidon ja käytön harjoittamista edistävää lainsäädännölliset, institutionaaliset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset ohjauskeinot, tekemällä tietoisia päätöksiä puun ja muiden metsän tuotteiden ja palvelujen parhaasta mahdollisesta käytöstä sekä vähentämällä metsien terveyttä ja elinvoimaisuutta rasittavia tekijöitä.

Yhteiskunnan ja metsäsektorin välistä tehokasta kumppanuutta vahvistetaan tunnustamalla metsien rooli tärkeänä uusiutuvana luonnonvarana, metsänomistajien vastuu metsiensä kestävässä hoidossa ja käytössä sekä Euroopan vastuu metsien kaikkien tehtävien keskinäisen riippuvuuden osoittamisessa ja puun ja muiden metsän tuotteiden ja palvelujen tuottamisessa uusilla tavoilla.

Terveet ja biologisesti monimuotoiset metsät perintönä tuleville sukupolville, positiivinen vaikutus maailmanlaajuiseen hiilen ja veden kiertoon, maaperän ja vesivarojen suojelu, väestön ja infrastruktuurin suojelu luonnontuhoilta,

¹ YK - Yhdistyneet Kansakunnat

tulonsaanti- ja työmahdollisuuksien luominen erityisesti maaseudulle, sekä virkistysmahdollisuuksien ja kulttuuriarvojen tarjoaminen kaikille ihmisille ovat metsiin liittyviä ominaispiirteitä, joiden varaan niin metsänomistajat kuin yhteiskuntakin ovat useiden sukupolvien ajan rakentaneet ja rakentavat edelleen nykyisiä ja tulevia arvoja.

Ylläolevan vision hengessä julistamme sitoumuksemme:

1. Edistää metsien kestävän hoidon ja käytön yhteiskunnallisia ja taloudellisia ulottuvuuksia ja vahvistaa yhteyksiä metsäsektorin ja yhteiskunnan välillä lisäämällä keskustelua ja keskinäistä ymmärtämystä metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä sekä metsien ja metsätalouden roolista. Kehittää täyteen arvoonsa metsäsektorin mahdollinen panos maaseudun kehittämisessä, työllisyyden ja ympäristön hoidossa ja yleensä yhteiskunnan kestävässä kehityksessä toimeenpanemalla päätöslauselma L1 "Ihmiset, metsät ja metsätalous - Metsien kestävä hoidon ja käytön yhteiskunnallis-taloudellisten näkökohtien edistäminen".
2. Edistää jatkossakin metsien kestävä hoitoa ja käyttöä, joka myötävaikuttaa seuraavilla tavoilla mm. biologisen monimuotoisuuden suojelussa, ilmansaasteiden ja ilmastonmuutoksen haitallisten vaikutusten hillitsemisessä sekä taistelussa aavikoitumista vastaan:
 - a) Hyväksymällä metsien kestävä hoidon ja käytön kuusi yleiseurooppalaista kriteeriä, hyväksymällä, käyttämällä ja samalla jatkuvasti kehittämällä yleiseurooppalaisia metsien kestävä hoidon ja käytön indikaattoreita sekä hyväksymällä vapaaehtoiset yleiseurooppalaiset metsien kestävä hoidon ja käytön käytännön tason periaatteet toimeenpanemalla päätöslauselma L2 "Yleiseurooppalaiset metsien kestävä hoidon ja käytön kriteerit, indikaattorit ja käytännön tason periaatteet".
 - b) Tekemällä yhteistyötä "Environment for Europe" -ministeriprosessin kanssa erityisesti hyväksymällä "Työohjelma biologisen monimuotoisuuden ja maiseman monimuotoisuuden suojelemiseksi ja lisäämiseksi metsäekosysteemeissä (1997-2000)", edistämällä sen toimeenpanoa ja tarkistamista tulevaisuudessa päätöslauselman H2² ja YK:n hallitusten välisessä metsäpaneelissa (IPF) hyväksytyjen toimenpide-ehdotusten mukaisesti;
 - c) Edistämällä puun ja muiden metsän tuotteiden järkevää käyttöä ympäristöä säästävinä ja uusiutuvina materiaaleina.

² H2 - Helsingin päätöslauselma 2 "Euroopan metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä koskevat yleisperiaatteet"

- d) Arvioimalla metsäekosysteemien roolia ilmastonmuutoksen hillitsemisessä hiilinieluinä ja -varastoinä YK:n ilmastonmuutosta koskevan puitesopimuksen mukaisesti yhdessä pitkäelinkaaristen puutuotteiden käytön lisäämisen kanssa ja edistämällä metsäekosysteemien monia vaikutuksia maaperän suojelussa ja parantamisessa ja vesivarojen kierron säätelyssä.
3. Toteuttaa sekä kansallisesti että kansainvälisessä yhteistyössä YK:n yleiskokouksen erityisistunnon (UNGASS) päätöksiä, jotka koskevat hallitustenvälisen metsäpaneelin toimenpide-ehdotuksia, ja edesauttavat YK:n kestäväen kehityksen toimikunnan alaisen hallitustenvälisen metsäfoorumin työtä (UNCSD/IFF).
 4. Jatkaa yleiseurooppalaisen prosessin tuloksia koskevan tiedon jakamista kaikille kiinnostuneille ja kaikilla tärkeillä kansainvälisillä foorumeilla Yhdistyneiden Kansakuntien piirissä ja järjestön ulkopuolella, myötävaikuttaen siten omien kokemustemme ja saavutustemme kautta metsien kestäväen hoidon ja käytön edistämiseen kaikilla tasoilla yhteisymmärryksen luomiseen metsäpoliittisissa kysymyksissä sekä tärkeiden metsiä koskevien poliittisten sopimusten ja sitoumusten toimeenpanoon.
 5. Kehittää työohjelma tämän konferenssin päätösten toimeenpanemiseksi ja edellisten Strasbourgin ja Helsingin konferenssien sitoumusten toimeenpanon tukemiseksi yhteistyössä kansainvälisten elinten ja järjestöjen, erityisesti YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) Euroopan metsäkomission, YK:n Euroopan talouskomission (UN/ECE) puutavarakomitean, YK:n ympäristöohjelman (UNEP), Kansainvälisen työjärjestön (ILO), kansalaisjärjestöjen ja muiden asianosaisten kanssa. Tämän työohjelman tulee perustua tieteellistekniseen yhteistyöhön Euroopassa ja tarjota dynaaminen lähestymistapa Euroopan metsätalouden ongelmien ratkaisemiseen.
 6. Jatkaa toimia Strasbourgin ja Helsingin ministerikonferenssien hengessä vahvistuen näissä konferensseissa tehtyjen päätösten toimeenpanoperiaatteet ja ministeriprosessin jatkumisen. Seuraavat konferenssit kutsutaan koolle sitten, kun riittäväen moni allekirjoittajavaltio katsoo sen tarpeelliseksi ja sitoumusten toimeenpanossa on edistytty sekä kansallisella että alueellisella tasolla.
 7. Pyrkiiä hallitustenvälisen metsäfoorumin työn puitteissa aktiivisesti yhteisymmärryksen luomiseen kaikentyyppisten metsien hoitoa, käyttöä, suojelua ja kestävää kehitystä koskevan maailmanlaajuisen laillisen instrumentin tarpeellisuudesta ja mahdollisesta sisällöstä muistaen vankan sitoumuksemme sen kaltaiseen instrumenttiin.

PÄÄTÖSLAUSELMA L1

IHMISET, METSÄT JA METSÄTALOUS METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN YHTEISKUNNALLIS-TALOUDELLISTEN NÄKÖKOHTIEN EDISTÄMINEN

Allekirjoittajavaltiot ja Euroopan yhteisö, jotka

- A. muistavat metsien kestävän hoidon ja käytön tavoitteet sellaisina kuin ne ovat Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristö- ja kehityskonferenssissa (UNCED) hyväksytyissä Metsäperiaatteissa^{3,4}, ja muistavat Helsingin ministerikonferenssin päätöslauselmassa H1 hyväksytyn metsien kestävän hoidon ja käytön määritelmän⁵,
- B. tunnustavat metsäsektorin ja metsien kestävän hoidon ja käytön merkityksen osana yhteiskunnan yleistä kestävästä kehityksestä,
- C. tunnustavat metsien yhteiskunnallisten ja taloudellisten tehtävien merkityksen ympäristöön, ekologiaan ja kulttuuriin liittyvien tehtävien ohella metsien kestävän hoidon ja käytön olennaisina osina ja tarpeen tukeutua niihin yhteiskunnan kasvaviin ja toisinaan ristiriitaisiin vaatimuksiin vastaamiseksi,
- D. ovat tietoisia kasvaneesta metsäsektorin ja suuren yleisön välisen vuoropuhelun tarpeesta laajalti hyväksytyjen metsäpolitiikan tavoitteiden määrittelemiseksi,
- E. myöntävät metsien ja metsätalouden merkityksen yhtenä tärkeimmistä tekijöistä maaseudun kestävän kehityksen kannalta ja tunnustavat metsätalouden ja muiden toimialojen toisiaan täydentävän roolin kestävässä kehityksessä,

³ Metsäperiaatteet - "Ei-oikeudellisesti sitova arvovaltainen kannanotto maailmanlaajuisen yksimielisyyden saavuttamiseksi kaikentyyppisten metsien hoidon, käytön, suojelun ja kestävän kehityksen periaatteista"

⁴ Metsävaroja ja metsämaita tulee hoitaa ja käyttää kestävästi nykyisten ja tulevien sukupolvien yhteiskunnallisten, taloudellisten, ekologisten, kulttuuristen ja henkisten tarpeiden tyydyttämiseksi.

⁵ "Kestävä hoito ja käyttö" tarkoittaa metsien ja metsämaiden hoitoa ja käyttöä siten, että säilytetään niiden monimuotoisuus, tuottavuus, uusiutumiskyky, elinvoimaisuus ja mahdollisuus toteuttaa nyt ja tulevaisuudessa merkityksellisiä ekologisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia toimintoja paikallisilla, kansallisilla ja maailmanlaajuisilla tasoilla, sekä siten, ettei aiheuteta vahinkoa muille ekosysteemeille.

- F. tiedostavat metsäsektorin suoran tai epäsuoran työllistävän vaikutuksen useimmissa Euroopan maissa ja sen mahdollisuudet luoda uusia työpaikkoja ja tulonlähteitä ennen kaikkea maaseudulle monilla eri aloilla, kuten perinteisestä poikkeavassa pienteollisuudessa, muussa metsiin liittyvässä toiminnassa, kuten esimerkiksi virkistyskäytössä tai luontomatkailussa, ja muissa uusissa hankkeissa,
- G. muistavat, että järkevät ja riittävät lainsäädännölliset, institutionaaliset ja taloudelliset ohjaukset ovat metsien kestävä hoidon ja käytön kannalta tärkeitä,
- H. muistavat, että Euroopan metsien hoito ja käyttö on riippuvainen miljoonista yksityisistä metsänomistajista sekä valtion ja muiden pitkät perinteet ja oikeudet omaavien julkisten elinten toiminnasta,
- I. korostavat kestävästi hoidetuista ja käytetyistä metsistä saatavan puun ja muiden tuotteiden uusiutuvuutta ja ympäristöä säästäviä ominaisuuksia sekä sitä, että sellaisten metsän tuotteiden ja palvelujen, joita ei markkinoida, arviointiin ja arvon määrittämiseen sopivien menetelmien kehittämistä tarvitaan,
- J. tunnustavat FAO/ECE/ILO⁶:n metsien kestävä hoidon ja käytön yhteiskunnallisia näkökohtia tutkineen asiantuntijaryhmän arvokkaan panoksen, eritoten raportin "Ihmiset, metsät ja kestävä kehitys" muodossa;

sitoutuvat edistämään:

1. *tämän päätöslauselman yleisten periaatteiden ja tulevien toimenpiteiden täytäntöönpanoa;*
2. *kokemusten vaihtoa ja yhteistyötä tulevien toimenpiteiden toteuttamiseksi Euroopassa olemassaolevien kansainvälisten järjestöjen ja laitosten kautta.*

OSA 1. YLEISET PERIAATTEET

1. Metsätalouden ja yhteiskunnan välistä yleistä vuorovaikutusta tulee edistää keskinäisen kumppanuuden avulla ja voimistaa lisäämällä yleistä tietoisuutta metsien kestävä hoidon ja käytön käsitteestä sekä metsien ja metsätalouden roolista kestävässä kehityksessä. Sen tähden metsätaloudessa tarvitaan riittävästi osallistumista, koulutusta, suhdetoimintaa ja avoimuutta.

⁶ FAO - Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö
 ECE - Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomissio
 ILO - Kansainvälinen työjärjestö

2. Kansallisella tasolla tulee ylläpitää ja parantaa järkeviä lainsäädännöllisiä, institutionaalisia ja taloudellisia ohjaukeinoja, jotka aktivoivat ja motivoivat metsänomistajia hoitamaan ja käyttämään metsiään kestävästi ja investoimaan metsätalouteen pitkällä aikavälillä.
3. On kannustettava ja tuettava yhteistyörakenteiden, erityisesti metsänomistaja-järjestöjen, kehitystä ja niiden kykyä tukea metsien kestävä hoidon ja käytön menetelmiä ja helpottaa muun muassa tiedon välitystä, tuotteiden ja palvelujen tuotantoa ja markkinointia mukaan lukien uudet tuotteet ja palvelut sekä sellaiset tuotteet ja palvelut, joita ei tähän asti ole markkinoitu.
4. Metsätalouden panos maaseudun kestävässä kehityksessä tulee käyttää hyväksi yhtenäistämällä metsäpolitiikan ja metsäohjelmien sekä muiden toimialojen, kuten maatalouden, turismin, ympäristö-, energia- ja teollisuussektoreiden toimintaa käyttäen hyväksi niiden toisiaan täydentävää vaikutusta ja synergiaa.
5. Metsiin liittyvät sekä markkinoitavat että sellaiset kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja ympäristöpalvelut, joita ei toistaiseksi markkinoida, tulee arvioida, ja niiden vaikutukset yhteiskuntaan ja maaseudun kestävään kehitykseen tulee sisällyttää metsäsektorin ja muiden toimialojen toimintaperiaatteisiin ja ohjelmiin.
6. Uusia työn- ja tulonsaantimahdollisuuksia kestävässä metsätaloudessa tulee edistää erityisesti metsiin liittyviä toimintoja monipuolistamalla.
7. Inhimillisiä voimavaroja kehittävien toimintaperiaatteiden avulla tulee edistää sopeutumista metsiin liittyviin muuttuviin työtilaisuuksiin, laajentaa metsänomistajien, metsien hoidosta ja käytöstä vastaavien ammattilaisten ja metsätyöntekijöiden pätevyyttä metsäalalla ja pyrkiä tasavertaisten mahdollisuuksien tarjoamiseen työnsaannissa, tulonhankinnassa, koulutuksessa ja urakehityksessä.
8. Sukupuoleen liittyvien näkökohtien merkitys Euroopan metsätaloudessa ja niiden mahdollisuudet metsien kestävä hoidon ja käytön edelleen kehittämisessä tulee tunnustaa ja käyttää hyväksi.
9. Kestävästi hoidetuista ja käytetyistä metsistä peräisin olevan puun ja muiden metsän tuotteiden tuotantoa, markkinointia ja kulutusta tulee edistää aktiivisesti metsien hoidon ja käytön kannattavuuden parantamiseksi käyttämällä hyväksi uusia markkinamahdollisuuksia.

OSA 2: TULEVAT TOIMENPITEET

Allekirjoittavaltiot ja Euroopan yhteisö sitoutuvat:

1. Kehittämään sopivilla tasoilla vuoropuhelua yleisön kanssa ja tehokkaita ohjelmia tietoisuuden lisäämiseksi kestävänsä metsätalouden hyödyistä yhteiskunnalle.
2. Jatkamaan puitteiden kehittämistä asianosaisten osallistumiselle metsäpolitiikan ja metsäohjelmien laadintaan.
3. Selvittämään keinoja ja välineitä ylläpitää ja kehittää kansallisella tasolla järkeviä lainsäädännöllisiä, institutionaalisia ja taloudellisia ohjauskeinoja, jotka motivoivat metsänomistajia hoitamaan ja käyttämään metsiään kestävästi ja investoimaan metsätalouteen pitkällä aikavälillä.
4. Sopeuttamaan koulutus- ja harjoittelujärjestelmiä ja -ohjelmia korkeasti koulutetun ja monipuolisesti ammattitaitoisen työvoiman kehittämiseksi sekä edistämään naisten osallistumista metsiin liittyvään toimintaan.
5. Kannustamaan metsien kestävänsä hoidon ja käytön kehittämiseksi sellaista tutkimusta, joka käsittelee sukupuolen merkitystä metsäpolitiikassa ja käytännön metsätaloudessa Euroopassa erityisesti koulutuksen, harjoittelun, viestinnän ja päätöksenteon yhteydessä.
6. Edistämään sellaisten erityisesti metsänomistajille ja metsien hoidosta ja käytöstä vastaaville ammattilaisille suunnattujen koulutus- ja harjoitteluohjelmien kehittämistä, jotka keskittyvät kestävästi hoidetuista ja käytetyistä metsistä saatavien tuotteiden ja palvelujen uusiin tuotantomahdollisuuksiin ja -menetelmiin.
7. Kannustamaan sellaista puun ja puuta korvaavien materiaalien vertailevaa tutkimusta, jossa tarkastellaan tuotteiden koko elinkaarta, ja pyrkimään kestävästi hoidetuista ja käytetyistä metsistä saatavan puun ja muiden tuotteiden ja palvelujen tuotanto-, markkinointi- ja kulutusolosuhteiden kehittämiseen elinkelpoisina sekä työllisyyttä ja tulotasoa nostavina vaihtoehtoina kilpaileville, uusiutumattomista luonnonvaroista valmistetuille tuotteille.
8. Edistämään asianmukaisten turvallisuus- ja terveysstandardien ja -käytäntöjen kehittämistä ja soveltamista, metsänomistajien, metsätyöntekijöiden ja urakoitsijoiden ammattitaidon lisäämistä sekä sen todentamista.

9. Kiinnittämään lisävoimavaroja metsien kestävän hoidon ja käytön yhteiskunnallis-taloudellisten vaikutusten, erityisesti metsistä saatavien tuotteiden ja palvelujen arvioinnin ja arvottamisen tutkimukseen luotettavan tiedon välittämiseksi politiikan, päätöksenteon ja julkisen keskustelun tarpeisiin.
10. Edistämään puun ja muiden metsän tuotteiden ja palvelujen arviointi- ja arvottamistulosten sisällyttämistä kansantaloudellisiin ja luonnonvaroja koskeviin tilinpitojärjestelmiin.
11. Arvioimaan Hallitustenvälisen metsäpaneelin (IPF) suositusten mukaisesti laadunvarmistusjärjestelmien ja -ohjelmien, kuten vapaaehtoisten ja riippumattomien metsäsertifiointijärjestelmien, mahdollisia vaikutuksia metsien kestävään hoitoon ja käyttöön.

PÄÄTÖSLAUSELMA L2

YLEISEUROOPPALAISET METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN KRITTEERIT, INDIKAATTORIT JA KÄYTÄNNÖN TASON PERIAATTEET

Allekirjoittajavaltiot ja Euroopan yhteisö, jotka

- A. muistavat Helsingin ministerikonferenssissa hyväksytyt päätöslauselmat, erityisesti päätöslauselman H1 "Euroopan metsien kestävä hoidon ja käytön yleisperiaatteet" ja päätöslauselman H2 "Euroopan metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä koskevat yleisperiaatteet", ja toteavat, että yleiseurooppalaiset metsien kestävä hoidon ja käytön kriteerit, indikaattorit ja käytännön tason periaatteet perustuvat päätöslauselmiin H1 ja H2,
- B. tunnustavat Euroopan maiden ja järjestöjen välisen yhteistyön merkityksen Euroopan metsien kestävä hoidon ja käytön eri näkökohtia kuvaavia kriteerejä laadittaessa; määrällisten ja kuvailevien indikaattorien kehittämisen tärkeyden yhtenäisiksi välineiksi metsien kestävä hoidon ja käytön edistymisen arviointia ja tukemista varten kansainvälisellä ja kansallisella tasolla; sekä vapaaehtoiset käytännön tason periaatteet käytännön toimintaa varten,
- C. toteavat, että kriteerit ja indikaattorit voivat olla metsien kestävä hoidon ja käytön edistämiseksi käyttökelpoisia välineitä, joiden avulla kerätään olennaista tietoa metsäpolitiikan kehittämistä ja arviointia sekä kansallisten metsäsuunnitelmien ja -ohjelmien ja metsäpolitiikan laadintaa varten, ja joita voidaan käyttää pohjana metsiin liittyvän tiedon keräämisessä eri toimialoilta,
- D. toteavat, että yleiseurooppalaiset käytännön tason periaatteet, huolimatta niiden vapaaehtoisuudesta, voivat osaltaan helpottaa viestintää, lisätä tietoisuutta ja, toteutustason erityisolosuhteisiin sovellettuina, parantaa tarvittavien metsien kestävä hoidon ja käytön käytännön tason toimenpiteiden täytäntöönpanoa,
- E. ovat tietoisia näiden yleiseurooppalaisten välineiden täsmentämisen ja parantamisen tarpeellisuudesta metsien kestävä hoidon ja käytön käsitteen sisällön muuttuessa, teknisen ja tieteellisen tiedon lisääntyessä ja aiheeseen liittyviä kansainvälisiä sopimuksia kehitettäessä,
- F. tunnustavat Euroopan maiden, muiden maiden ja kansainvälisten järjestöjen pyrkimykset ja edistymisen metsien kestävä hoidon ja käytön kriteerien ja indikaattorien kehittämisen ja käytön laajentamisessa,

- G. tunnustavat yhteydet ja yhteistyön muiden kansainvälisten ja alueellisten prosessien ja aloitteiden sekä kansainvälisten järjestöjen kanssa kriteerien ja indikaattorien kehittämiseksi ja käyttämiseksi, ja korostavat eri kriteeri- ja indikaattorikokoelmien vertailun helpottamiseen tähtäävän yhteistyön jatkamisen tärkeyttä,
- H. arvostavat yhteistyötä UN/ECE:n⁷ ja FAO:n⁸ kanssa ja erityisesti sitä, että ne ovat tukeneet tiedonkeruuta sisällyttämällä useimmat olemassaolevista yleiseurooppalaisista määrällisistä indikaattoreista maailman metsävarojen arvioinnin (FRA) lauhkean ja pohjoisen vyöhykkeen osuuteen;

ovat päättäneet:

1. hyväksyä metsien kestävän hoidon ja käytön kuusi yleiseurooppalaista kriteeriä (liite 1) ja hyväksyä niihin liittyvät indikaattorit kansainvälisen raportoinnin ja kansallisten indikaattoreiden kehittämisen perustaksi;
2. jatkaa kriteereihin liittyvien indikaattoreiden käyttöönottamista, jatkuvaa tarkistamista ja edelleen kehittämistä;
3. hyväksyä yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön käytännön tason periaatteet (liite 2) vapaaehtoiseksi perustaksi metsien kestävän hoidon ja käytön käytännön toimenpidesuosituksille.

ja sitoutuvat:

1. Edistämään kansallisten, maakohtaiset erityisolosuhteet huomioon ottavien kriteerien ja indikaattorien kehittämistä ja käyttöä yleiseurooppalaisten kriteerien ja indikaattoreiden pohjalta ja sisällyttämään ne kansallisiin metsäohjelmiin tai muihin käyttökelpoisiin politiikan ohjauskeinoihin.
2. Parantamaan kansallisten tiedonkeruujärjestelmien laatua ja edistämään tarvittaessa niiden soveltamista, jotta voidaan vastata kansalliseen ja kansainväliseen tarpeeseen raportoida metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä yhteisesti sovittujen, pysyvien termien ja määritelmien pohjalta.
3. Käyttämään mahdollisuuksien mukaan kriteerejä ja indikaattoreita Euroopan metsien tilaa koskevassa kansainvälisessä raportoinnissa sekä vetoamaan

⁷ UN/ECE - Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomissio

⁸ FAO - Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö

UNECE:en, FAO:on ja muihin järjestöihin, jotta ne säännönmukaisessa kansainvälisessä raportoinnissaan, erityisesti maailman metsävarojen arvioinnissa, ottaisivat huomioon viimeisimmät kriteerit ja indikaattorit.

4. Kannustamaan kansallisia ja kansainvälisiä tutkimuslaitoksia tarkastelemaan indikaattorien johdonmukaisuutta, asianmukaisuutta ja kustannustehokkuutta metsien kestävän hoidon ja käytön arvioinnissa, sekä tiedon saatavuutta kansallisesti. Yhdessä hallitusten ja järjestöjen kanssa edistämään ja tukemaan tarvittavaa tutkimusyhteistyötä niiden metsien monien käyttömuotojen arvioinnin kehittämiseksi, joita olemassaolevien kriteerien ja indikaattorien katsotaan kuvaavan riittävästi.
5. Arvioimaan kansallisella tasolla määrällisten indikaattorien ajallista muuttumista suhteessa sovittuihin metsien kestävän hoidon ja käytön tavoitteisiin.
6. Edistämään tärkeimpien termien ja käsitteiden yleistä määrittelyä ja tiedon keruu-, tallennus- ja jakomenetelmien kehittämistä yhteistyössä muiden kansainvälisten ja alueellisten prosessien ja aloitteiden sekä kansainvälisten sopi-
musten, FAO:n, UNEP:in⁹ ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa eri metsien kestävän hoidon ja käytön kriteeri- ja indikaattorikonaisuuksien keskinäisen vertailun helpottamiseksi.
7. Rohkaisemaan yleiseurooppalaisten metsien kestävän hoidon ja käytön käytännön tason periaatteiden soveltamista taloudellisiin, ekologisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin olosuhteisiin kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla siten, että työhön voivat osallistua kaikki kiinnostuneet tahot.
8. Jakamaan metsänomistajille, metsien hoidosta ja käytöstä vastaaville ammattilaisille, metsäalan järjestöille, yleisölle ja muille asianosaisille tietoa yleiseurooppalaisista metsien kestävän hoidon ja käytön käytännön tason periaatteista tai niiden mukaisista kansallisista suosituksista ja rohkaisemaan niiden vapaaehtoiseen käyttöön.

Liitteet:

- (1) Yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerit ja indikaattorit
- (2) Yleiseurooppalaiset metsien kestävän hoidon ja käytön käytännön tason periaatteet

⁹ UNEP - Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelma

PÄÄTÖSLAUSELMAN L2 LIITE 1

YLEISEUROOPPALAISET METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN KRITERIT JA INDIKAATTORIT

Kriteerit ja määrälliset indikaattorit hyväksyttiin Helsingin konferenssin ensimmäisessä asiantuntijatason seurantokokouksessa Genevessä 24. kesäkuuta 1994.

Kuvailevat indikaattorit hyväksyttiin mahdollista käyttöä varten Helsingin konferenssin toisessa asiantuntijatason seurantokokouksessa Antalyassa 23. tammikuuta 1995.

KRITEERI 1

METSÄVAROJEN YLLÄPITÄMINEN JA TARKOITUKSEN MUKAINEN LISÄÄMINEN SEKÄ METSIEN MERKITYS MAAILMANLAAJUISELLE HIILENKIERROLLE

YLEISET PUITTEET

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat yleiset poliittiset puitteet metsien suojelemiseksi sekä kestäväksi hoidoksi ja käytöksi
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - tarjota periaatteet kansallisia suunnitelmia ja ohjelmia varten
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - sallivat pääomavirrat metsäsektoriin ja metsäsektorista vastaten markkinoiden signaaleja ja julkisia poliittisia päätöksiä
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tunnustaa metsien arvojen ja mahdollisuuksien koko vaihteluväli metsiin liittyvällä säännöllisin väliajoin tapahtuvalla suunnittelulla ja kansallisten metsävarojen arvioinnilla

MAANKÄYTTÖ JA METSÄPINTA-ALA

Määrällinen indikaattori:

- 1.1. Metsämaan sekä muun puustoisien maan pinta-ala ja pinta-alan muutokset (luokiteltuna tarpeen mukaan metsä- ja kasvillisuustyyppiin, omistusrakenteen, ikärakenteen ja metsien syntyvän mukaan)

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - ylläpitävät metsävaroja ja estävät metsien rappeutumisen
 - selventävät omistusoikeuksia ja huolehtivat asianmukaisista maanomistusjärjestelyistä

- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - yhteensovittaa maankäytön suunnittelua sekä metsien hoitoa ja käyttöä
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat mekanismeja, jotka edistävät maankäytön sekä metsien hoidon ja käytön suunnittelun yhteensovittamista
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tehdä ja soveltaa ohjeistoja metsävaroja koskevaan maankäytön suunnitteluun
 - edistää maatalousmaan ja muun puuttoman maan muuttamista metsämaaksi metsittämällä

KASVAVA PUUSTO

Määrällinen indikaattori:

1.2. Muutokset

- a. puuston kokonaistilavuudessa
- b. puuston keskitilavuudessa metsämaalla (luokiteltuna tarpeen mukaan eri kasvillisuusvyöhykkeiden tai kasvupaikkatyyppeihin mukaan)
- c. ikärakenteessa tai läpimittajakaumassa

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat kestävä hoitoa ja käyttöä samalla lisäten sekä kaupallisten että ei-kaupallisten puulajien puuston kokonaistilavuutta puuntuotantoon käytettävissä olevalla metsämaalla
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - suorittaa ja kehittää metsävarojen säännöllisiä arviointeja
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat tarkoituksenmukaisia kannustimia tukemaan metsäpolitiikkaa, joka tähtää suurempaan puuston kokonaistilavuuteen
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - parantaa tunnustettujen tutkimuslaitosten tai muiden samankaltaisten organisaatioiden kykyä toteuttaa metsävarojen arviointeja

HIILITASE

Määrällinen indikaattori:

1.3. Hiilen kokonaisvarasto puustossa sekä varaston muutokset

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - selventävät metsätuotteiden energiakäyttöä edistävää politiikkaa
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ohjelmia metsätuotteiden energiakäytön edistämiseksi
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat tukimuotoja puun energiakäytölle
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - edistää puutuotteiden elinkaaren pituutta koskevia tutkimuksia
 - edistää jätepaperin tehokkaasti järjestettyä keräämistä

KRITEERI 2

METSIIEN TERVEYDEN JA ELINVOIMAISUUDEN YLLÄPITÄMINEN

Määrälliset indikaattorit:

- 2.1. Ilmansaastelaskeumien kokonaismäärä ja muutokset viimeisen viiden vuoden aikana (mitattuna pysyviltä koealoilta)
- 2.2. Muutokset harsuuntumisessa viimeisen viiden vuoden aikana YK / ECE:n ja EU:n harsuuntumislukituksen mukaisesti (luokat 2, 3 ja 4)
- 2.3. Bioottisten ja abioottisten tekijöiden aiheuttamat vakavat tuhot:
 - a. hyönteisten ja sienien aiheuttamat vakavat tuhot mitattuna (kuolleisuuden tai) kasvun menetyksen funktiona
 - b. vuotuinen metsäpaloala metsämailla sekä muilla puustoisilla mailla
 - c. myrskytuhoalueiden vuotuinen pinta-ala sekä näiltä alueilta korjatun puun tilavuus
 - d. riistan, muiden eläinten tai laidunnuksen vakavasti vaurioittamien uudistusalojen osuus

- 2.4. Muutokset ravinnetasapainossa ja happamoitumisessa viimeisen 10 vuoden aikana (pH ja KVK); KVK:n saturaatio mitattuna ICP-Forests-verkon koealoilta tai vastaavilta kansallisilta koealaverkostoilta

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - saattavat voimaan metsien terveyden ja elinvoimaisuuden ylläpitämiseen liittyviä lakeja ja politiikkaa
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää mekanismeja vakavien vahinkojen / vahingon aiheuttajien esiintymisen valvomiseksi
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - luovat tarkoituksenmukaisia kannustimia, joilla torjutaan ekologisten prosessien äärimmäistä häiriintymistä
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - vahvistaa säännöllisiä metsien terveydentilan maastoarviointeja ja maaperän happamoitumisarviointeja
 - torjua koneiden ja metsätaloustoimenpiteiden aiheuttamat vakavat vahingot kuten maaperän tiivistyminen, pystyyn jäävän puuston vaurioituminen jne.

KRITEERI 3

METSIEN TUOTANNOLLISTEN TOIMINTOJEN YLLÄPITÄMINEN JA TARKOITUKSENMUKAINEN LISÄÄMINEN (PUUTUOTTEET JA MUUT TUOTTEET)

PUUNTUOTANTO

Määrälliset indikaattorit:

- 3.1. Kasvun ja poistuman suhde viimeisen kymmenen vuoden aikana
- 3.2. Suunnitelman tai käsittelyohjeiden mukaan hoidettujen metsien osuus metsäpinta-alasta prosentteina

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - rohkaisevat metsänomistajia harjoittamaan ympäristöllisesti kestävää metsätaloutta, joka perustuu metsäsuunnitelmaan tai vastaaviin periaatteisiin
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää instituutioita ja mekanismeja edistämään taloudellisia, ympäristöllisiä ja sosiaalisia tekijöitä olleellisenä osana puuntuotantoa
 - kehittää ja ylläpitää tehokasta infrastruktuuria, joka helpottaa metsien tuotteiden ja palvelujen toimittamista
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat investointi- ja verotuspolitiikkaa, joka tunnustaa metsätalouden sijoitusten pitkäaikaisen luonteen
 - tukevat syrjintää välttävää metsätuotteiden kauppapolitiikkaa
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - parantaa teknologiaa ja tarkoituksenmukaiseen metsäinventointiin perustuvaa suunnittelua

MUUT TUOTTEET

Määrällinen indikaattori:

- 3.3. Muiden kuin puutuotteiden kokonaismäärä tai -arvo sekä niiden arvon ja/tai määrän muutokset (mm. metsästys ja riista, korkki, marjat, sienet, jne.)

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot säädellä sellaisia metsien hoidon ja käytön menetelmiä, jotka koskevat virkistystä ja tärkeiden muiden kuin puutuotteiden korjuuta
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - tukea asiaankuuluvia organisaatioita tarjoamaan neuvontaa muiden kuin puutuotteiden hyödyistä

- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - mahdollistavat muiden kuin puutuotteiden hoidon ja käytön periaatteiden toteuttamisen
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - kehittää hoidon ja käytön suunnitelmia muille kuin puutuotteille

KRITEERI 4

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN YLLÄPITÄMINEN, SUOJELU JA TARKOITUKSEN MUKAINEN LISÄÄMINEN METSÄEKOSYSTEEMEISSÄ

YLEISET OLOSUHTEET

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - selventävät kaiken tyyppisten metsien hoidon ja käytön, suojelun sekä kestävä kehityksen käsitettä
 - huolehtivat kansallisesta sitoutumisesta kansainvälisiin oikeudellisiin instrumenteihin
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - ylläpitää, suojella ja asianmukaisesti edistää luonnon monimuotoisuutta ekosysteemi-, laji- ja geneettisellä tasolla
 - tunnistaa niiden metsien taloudellinen arvo, joita hoidetaan ja käytetään luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa suosivalla tavalla
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - luovat uusia resursseja ja kannustimia edistämään mekanismeja, joilla ennustetaan ihmisen toiminnan vaikutuksia metsiin
 - tukevat niiden metsien taloudellista arvoa, joita hoidetaan ja käytetään luonnon monimuotoisuuden ylläpitoa suosivalla tavalla
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - kehittää uusia luonnon monimuotoisuutta koskevia inventointeja ja ekologisten vaikutusten arviointeja
 - kehittää välineitä, joilla arvioidaan metsien hoidon ja käytön vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen

EDUSTAVAT, HARVINAISET JA HERKÄT METSÄEKOSYSTEEMIT

Määrällinen indikaattori:

- 4.1. a. Luonnonmetsien ja vanhojen, luonnonmetsien kaltaisten metsien
- b. luonnonsuojelualueiden pinta-alojen muutokset
- c. erityisillä hoito-ohjeilla suojeltujen metsien pinta-alojen muutokset

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot edustavien, harvinaisten ja herkkien metsäekosysteemien suojelemiseksi
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää suojelualueisiin liittyvää institutionaalista kykyä ja vastuun jakoa
 - ylläpitää hyväksytyjen kansallisten metsien suojeluohjelmien toteuttamisen astetta
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat suojeltujen metsien edustavuutta suhteessa niiden ekologiseen ja alueelliseen jakaumaan
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - edistää toimenpiteitä alkuperäisen luonnon monimuotoisuuden palauttamiseksi talousmetsissä
 - soveltaa toimenpiteitä rappeutuneiden metsäalueiden ennallistamiseen

UHANALAISET LAJIT

Määrällinen indikaattori:

- 4.2. Uhanalaisten lajien määrien ja osuuksien muutokset verrattuna metsälajien kokonaismäärään (esimerkiksi IUCN:n, Euroopan neuvoston tai EU:n Elinympäristödirektiivin viitelistöjen mukaan)

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot uhanalaisten lajien suojelemiseksi

- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää institutionaalisia keinoja uhanalaisten lajien suojelemiseksi
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat uhanalaiset lajit huomioon ottavien hoito- ja käyttöperiaatteiden toteuttamista
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - laatia säännöllisesti uusia luetteloita uhanalaisista metsälajeista
 - edistää tiedon tasoa uhanalaisista lajeista ja uhanalaisten lajien arvioinneista, inventoinneista tai tutkimuksesta

LUONNON MONIMUOTOISUUS TALOUSMETSISSÄ

Määrälliset indikaattorit:

- 4.3. Muutokset niiden metsiköiden osuudessa, joita hoidetaan metsien geneettisten varojen käyttöä ja suojelua varten (geenireservimetsät, siemenkeräysmetsiköt, jne.); erottelu alkuperäisten ja vieraiden lajien välillä
- 4.4. Muutos 2-3 puulajin sekametsiköiden osuudessa
- 4.5. Luontaisen uudistamisen vuosittainen osuus kokonaisuudistusalasta

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot takaamaan talousmetsien uudistamisen
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää institutionaalisia keinoja, jotka takaavat talousmetsien uudistamisen
 - tehdä inventointeja niiden alueiden osuudesta, joiden puut ovat merkittävästi vanhempia kuin nykyisin hyväksytyt uudistamisikä
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:

- tarjoavat taloudellisia kannustimia ympäristönsuojelullisten näkökohtien huomioon ottamiseksi hoito- ja käyttösuunnitelmissa
 - aikaansaavat inventointeja / arviointeja bioindikaattoreista
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
- suorittaa toimenpiteitä vanhojen metsien luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi
 - seurata muutoksia kotimaisilla ja ulkomaisilla puulajeilla, havupuilla ja lehtipuilla metsitettyjen alueiden osuuksissa

KRITEERI 5

METSIEN SUOJELUTOIMINTOJEN YLLÄPITÄMINEN JA TARKOITUKSENMUKAINEN LISÄÄMINEN METSIEN HOIDOSSA (ERITYISESTI MAAPERÄ JA VESISTÖ)

YLEINEN SUOJELU

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot, joilla säädellään ja rajoitetaan metsien hoidon ja käytön menetelmiä suojametsissä ja metsissä, jotka on suojeltu infrastruktuurin säilyttämistä varten
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää institutionaalisia keinoja, joilla säädellään ja rajoitetaan metsien hoidon ja käytön menetelmiä suojametsissä ja metsissä, jotka on suojeltu infrastruktuurin säilyttämistä varten
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat hoito- ja käyttöperiaatteiden laatimista suojametsille ja metsille, jotka on suojeltu infrastruktuurin säilyttämistä varten
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tutkia suojametsiä ja metsiä, jotka on suojeltu infrastruktuurin säilyttämistä varten suhteessa maankäytön käytäntöihin / metsien hoitoon ja käyttöön

MAAPERÄN EROOSIO

Määrällinen indikaattori:

5.1. Pääasiassa maaperän suojelemiseksi hoidettujen metsien osuus metsäpinta-alasta

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot, joilla säädellään ja rajoitetaan metsien hoidon ja käytön menetelmiä alueilla, joilla on eroosioherkkä maaperä
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - vahvistaa institutionaalisia keinoja, joilla säädellään ja rajoitetaan metsien hoidon ja käytön menetelmiä alueilla, joilla on eroosioherkkä maaperä
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat hoito- ja käyttöperiaatteiden laatimista alueille, joilla on eroosioherkkä maaperä
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tehdä inventointeja ja tutkimuksia maaperän eroosiosta

VESIEN SUOJELU METSISSÄ

Määrällinen indikaattori:

5.2. Pääasiassa vesiensuojelun vuoksi hoidettujen metsien osuus metsäpinta-alasta

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot, joilla säädellään ja rajoitetaan metsien hoidon ja käytön menetelmiä vesiensuojelun ja vesivarojen suojelemisen hyväksi
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää institutionaalisia keinoja, joilla säädellään ja rajoitetaan metsien hoidon ja käytön menetelmiä vesiensuojelun ja vesivarojen suojelemisen hyväksi

- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat hoito- ja käyttöperiaatteiden laatimista vesiensuojelun huomioon ottamiseksi metsien hoidon ja käytön menetelmissä
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tehdä inventointeja ja tutkimuksia vesien laadun ja virtausominaisuuksien suhteesta maankäytön käytäntöihin / metsien hoitoon ja käyttöön

KRITEERI 6

MUIDEN YHTEISKUNNALLIS-TALOUDELLISTEN TOIMINTOJEN JA EDELLYTYSTEN YLLÄPITÄMINEN

METSÄSEKTORIN TÄRKEYS

Määrällinen indikaattori:

6.1. Metsäsektorin osuus bruttokansantuotteesta

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot, jotka takaavat metsäsektorin kehityksen
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää tehokasta infrastruktuuria, jolla helpotetaan metsätuotteiden tarjontaa
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - varmistavat, että metsäsektorille tehdään uusia sijoituksia tulevaa kysyntää varten
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - kehittää ja soveltaa käytäntöön uutta parempaa teknologiaa
 - tehdä markkina-analyysyjä, jotta voidaan täyttää paremmin yhteiskunnan tarpeet

VIRKISTYSPALVELUT

Määrällinen indikaattori:

- 6.2. Virkistyspalveluiden tarjonta: metsien joihin on vapaa pääsy, määrä asukaslukua kohden, prosentteina metsien kokonaispinta-alasta

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tunnustavat alkuperäisväestön käytäntöön perustuvat ja perinteiset oikeudet, ja tarjoavat keinot ratkaista käyttöriitoja
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - suunnitella ja arvioida metsätalouden virkistyspalveluja
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat metsätalouden rakenteita säilyttämään virkistyspalveluihin liittyviä erityisiä ympäristöllisiä, kulttuurisia, sosiaalisia ja tieteellisiä arvoja
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - arvioida virkistystoimintaa

TYÖN TARJONTA

Määrällinen indikaattori:

- 6.3. Muutokset metsätalouden työllisyysasteessa erityisesti maaseudulla (metsätalouden, puunkorjuun ja metsäteollisuuden työllistämä henkilömäärä)

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat oikeudelliset keinot turvata tulotaso metsäsektorilla
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää työntekijöiden ammattitaitoa kaikissa asiaankuuluvissa tehtävissä
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tukevat ohjelmia metsätalouden työllisyyden takaamiseksi maaseudulla

- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - turvata muitten kuin puutuotteiden oikeudenmukainen tulo-osuus maaseudun tulolähteistä

TUTKIMUS JA AMMATILLINEN KOULUTUS

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat kansallisia ohjelmia tutkimusta ja koulutusta varten
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää institutionaalisia keinoja metsiin liittyvän tutkimuksen ja koulutuksen edistämiseksi
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat julkista ja yksityistä rahoitusta tutkimus-, koulutus- ja neuvonta-ohjelmiin
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - varmistaa riittävä määrä koulutettuja ihmisiä metsätalouden ja siihen liittyvien alojen eri koulutustasoilla

YLEISÖN TIETÄMYS

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat yleisölle mahdollisuuksia saada tietoa
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - vahvistaa organisaatioita tarjoamaan neuvontapalveluja yleisölle
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - takaavat sen, että osa metsätuloista sijoitetaan metsäasioista tiedottamiseen yleisölle
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tukea opetusta ja tiedottamista ympäristökysymyksissä ja muissa metsätalouden liittyvissä aiheissa

KANSALAISTEN OSALLISTUMINEN

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat mahdollisuuksia kansalaisten osallistumiselle metsiä koskevaan julkiseen politiikkaan ja päätöksentekoon
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - saattaa voimaan institutionaalisia mekanismeja paikallisten ihmisten ja kansalaisjärjestöjen osallistumiseksi päätöksentekoon
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - kiinnittävät huomiota kansalaisten osallistumismahdollisuuksiin ja valmistelevaan suunnitteluun
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - edistää kansalaisten osallistumista metsäpolitiikan toteuttamiseen liittyvään päätöksentekoon

KULTTUURIARVOT

Kuvailevat indikaattorit (esimerkkejä):

- 1 Lainsäädännöllisten puitteiden olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat ohjelmia ja hoito- ja käyttöohjeita, joissa kulttuuriperintö otetaan huomioon metsätalouden yhteydessä
- 2 Institutionaalisten puitteiden olemassaolo ja kyky:
 - kehittää ja ylläpitää ohjelmia kulttuurillisesti arvokkaiden kohteiden ja maisemien suojelemiseksi
- 3 Talouspoliittisten puitteiden ja taloudellisten keinojen olemassaolo ja kattavuus, jolla ne:
 - tarjoavat riittäviä taloudellisia kannustimia kulttuuriarvojen huomioonottamiseksi metsien hoidon ja käytön suunnittelussa
- 4 Tiedollisten keinojen olemassaolo ja kyky politiikan toimeenpanoksi:
 - tehdä tutkimuksia kulttuurisesti arvokkaiden kohteiden ja erityistä maisemallista arvoa omaavien kohteiden osuudesta

PÄÄTÖSLAUSELMAN L2 LIITE 2

YLEISEUROOPPALAISET METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN KÄYTÄNNÖN TASON PERIAATTEET

Käytännön tason periaatteet muodostavat yhteisen suosituskehysten, jota voidaan käyttää vapaaehtoisesti täydentämään kansallisia ja/tai alueellisia keinoja metsien kestävän hoidon ja käytön edistämiseksi käytännön työssä Euroopan metsissä.

Hyväksytty Lissabonin metsäministerikonferenssin viidennessä asiantuntijatasoisen valmistelukokouksessa Genevessä 27.-29. huhtikuuta 1998

Sisällys

1. JOHDANTO	39
2. YLEISEUROOPPALAISTEN KÄYTÄNNÖN TASON PERIAATTEIDEN KÄYTTÖMAHDOLLISUUDET	41
3. YLEISEUROOPPALAISET METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN KÄYTÄNNÖN TASON PERIAATTEET	43
Kriteeri 1. Metsävarojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen sekä metsien merkitys maailmanlaajuiselle hiilenkierrolle	43
Kriteeri 2. Metsien terveyden ja elinvoimaisuuden ylläpitäminen	44
Kriteeri 3. Metsien tuotannollisten toimintojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen (puutuotteet ja muut tuotteet)	45
Kriteeri 4. Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, suojelu ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsäekosysteemeissä	46
Kriteeri 5. Metsien suojelutoimintojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien hoidossa (erityisesti maaperä ja vesistö)	47
Kriteeri 6. Muiden yhteiskunnallis-taloudellisten toimintojen ja edellytysten ylläpitäminen	48

1. JOHDANTO

Euroopan eri alueiden metsät kasvavat hyvin erilaisissa olosuhteissa, jotka vaihtelevat boreaalista välimerellisiin ja alpiinisista alaviin. Ihmiskasutus ja ihmisen muu toiminta ovat vaikuttaneet alueen metsiin vuosisatojen ajan. Joissakin maissa istutusmetsät muodostavat valtaosan metsävaroista. Tyypillistä eurooppalaiselle metsien hoidolle ja käytölle on pirstaleisen, pienimuotoisen ja maataloihin liittyvän yksityisen metsänomistuksen suuri osuus suurimmassa osassa maita sekä valtionmetsien ja yksityisten metsäteollisuusyritysten omistamien metsien suuri osuus toisissa.

Selkeästi määritellyt omistusoikeudet, kansallisen lainsäädännön ja pitkän aikavälin suunnitteluun perustuvan ohjeistuksen pitkä historia muodostavat metsien hoidon ja käytön puitteet. Kestävyyden käsitteellä onkin eurooppalaisessa metsätaloudessa pitkät perinteet. Metsien kestävän hoidon ja käytön merkitys on kuitenkin muuttunut aikojen kuluessa sitä mukaa, kun yhteiskunnan asettamat odotukset ovat vaihdelleet. Alunperin metsien hoidon ja käytön kestävyys merkitsi lähinnä puuntuotannon kestävyyttä tavoitteena puupulan välttäminen. Metsien muut käyttömuodot on vähitellen liitetty osaksi metsien kestävä hoitoa ja käyttöä. 1980-luvulla huoli metsien tilan huononemisesta kaikkialla Euroopassa johti aiempaa suurempaan tietoisuuteen metsien taloudellisista, ekologisista, yhteiskunnallisista ja kulttuurisista arvoista. Nykyisin kansallinen lainsäädäntö ja ohjeistus kattavat monia tärkeitä metsien kestävän hoidon ja käytön näkökohtia, joita myös seurataan säännöllisesti.

Halu yrittää yhteisesti toimia poliittisella tasolla Euroopan metsien suojelemiseksi ja niiden kestävän hoidon ja käytön kehittämiseksi johti ensimmäisen Euroopan metsien suojelemista käsittelevän ministerikonferenssin järjestämiseen Strasbourgissa vuonna 1990. Uusi, tärkeä askel metsien kestävän hoidon ja käytön käsitteen määrittelyssä otettiin, kun Euroopan maiden metsistä vastaavat ministerit toisessa ministerikonferenssissa, joka järjestettiin Helsingissä vuonna 1993, toivat kansainvälisesti hyväksytyt UNCEDin¹⁰ metsäperiaatteet alueelliselle tasolle hyväksymällä muun muassa päätöslauselmat H1 "Euroopan metsien kestävän hoidon ja käytön yleisperiaatteet" ja H2 "Euroopan metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä koskevat yleisperiaatteet". Nämä yleisperiaatteet heijastavat Helsingin konferenssin päätöslauselmien allekirjoittajamaiden poliittista sitoutumista tarjoamalla politiikalle yleisen suunnan. Niihin sisältyvänä pitkän aikavälin tavoitteena on pystyä vastaamaan Euroopan metsiin kohdistuvaan erilaisten tuotteiden ja palveluiden kysyntään tavalla, joka on sopusoinnussa metsien kestävän hoidon ja käytön sekä metsäluonnon monimuotoisuuden suojelun ja lisäämisen kanssa.

¹⁰ Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristö- ja kehityskonferenssi Rio de Janeirossa vuonna 1992.

Päätöslauselmassa H1 metsien kestävä hoito ja käyttö on määritelty seuraavasti:

“kestävä hoito ja käyttö tarkoittaa metsien ja metsämaiden hoitoa ja käyttöä siten, että säilytetään niiden monimuotoisuus, tuottavuus, uusiutumiskyky, elinvoimaisuus ja mahdollisuus toteuttaa nyt ja tulevaisuudessa merkityksellisiä ekologiaa, taloudellisia ja yhteiskunnallisia toimintoja paikallisilla, kansallisilla ja maailmanlaajuisilla tasoilla, sekä siten, ettei aiheuteta vahinkoa muille ekosysteemeille.”

Helsingin ministerikonferenssin seurantaprosessin yhteydessä hyväksyttiin vuonna 1994 asiantuntijatasolla yleiseurooppalaiset kansallisen tason kriteerit ja indikaattorit¹¹ päätöslauselmien yleisperiaatteiden seurantaan ja toimeenpanoa varten. Ne ovat politiikan väline, jonka avulla voidaan arvioida kehitystä kohti kestävä metsien hoitoa ja käyttöä sellaisena kuin se on kuvattu päätöslauselmassa H1. Niitä voidaan käyttää raportoitaessa tästä kehityksestä sekä yksittäisissä maissa että koko Euroopan tasolla.

Yleiseurooppalaiset metsien kestävä hoidon ja käytön kriteerit ovat:

1. Metsävarojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen sekä metsien merkitys maailmanlaajuiselle hiilen kierrolle;
2. Metsien terveyden ja elinvoimaisuuden ylläpitäminen;
3. Metsien tuotannollisten toimintojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen (puutuotteet ja muut tuotteet);
4. Luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, suojeleminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsäekosysteemeissä;
5. Metsien suojelutoimintojen ylläpitäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien hoidossa (erityisesti maaperä ja vesistö);
6. Muiden yhteiskunnallis-taloudellisten toimintojen ja edellytysten ylläpitäminen.

Yleiseurooppalaiset käytännön tason periaatteet metsien hoidon ja käytön kestävyden parantamiseksi Euroopassa on kehitetty tulkitsemalla kansainvälisten sitoumusten merkitys metsäsuunnittelun ja metsien hoidon ja käytön menetelmien kannalta. Periaatteet muodostavat yleisen suositusviitekehyksen käytettäväksi vapaaehtoisesti käytännön työssä. Ne perustuvat suoraan päätöslauselmiin H1 ja H2, ja ne on ryhmitelty kuuden yleiseurooppalaisen metsien kestävä hoidon ja käytön pääominaisuuksia kuvaavan kriteerin mukaisesti. Selvyyden vuoksi käytännön tason periaatteet on jaettu metsäsuunnittelua koskeviin periaatteisiin ja metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskeviin periaatteisiin, ja ne keskittyvät kunkin kriteerin asettamiin ekologisiin, taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin perusvaatimuksiin.

¹¹ *Kriteerit* luonnehtivat tai määrittävät ne oleelliset ominaisuudet, edellytykset tai prosessit, joiden avulla metsien kestävä hoitoa ja käyttöä voidaan arvioida. Kunkin kriteerin muutoksen suuntaa voidaan tarkastella säännöllisesti mitattavilla *indikaattoreilla*.

Yleiseurooppalaiset käytännön tason periaatteet on suunniteltu noudatettaviksi yhdessä kansallisten ja/tai alueellisten välineiden ja toimenpiteiden kanssa ja sopu-
soinnussa niiden kanssa. Niitä ei voida käyttää yksinään metsien hoidon ja käytön
kestävyyden määrittelyyn. Niiden tarkoituksena on esitellä käytännön työssä mah-
dollisia lisätoimenpiteitä, jotka parantaisivat metsien hoidon ja käytön kestävyyttä.
Näiden toimenpiteiden tulee heijastaa kussakin maassa vallitsevia taloudellisia,
ekologisia, yhteiskunnallisia ja kulttuurisia olosuhteita sekä olemassa olevaa tutki-
mustietoa ja perinteistä tietämystä. Niiden tulee kunnioittaa metsä- ja
luonnonsuojelulainsäädäntöä, suojelualueista tehtyjä päätöksiä ja muita yleisiä
periaatteita sekä metsien käsittelyä koskevia sääntöjä.

Näiden periaatteiden tehokkaassa toimeenpanossa on tunnustettava metsä-
omistajien roolin merkitys ja heidän lailliset oikeutensa. Lisäksi metsien kestävän
hoidon ja käytön toteuttaminen käytännössä edellyttää metsien hoidosta ja käytöstä
vastaavien ammattilaisten, metsänomistajien ja metsätyöntekijöiden jatkuvaa neuvon-
taa, harjaannuttamista ja koulutusta. Tässä työssä yleiseurooppalaisia käytännön
tason periaatteita voidaan käyttää lähdeaineistona.

2. YLEISEUROOPPALAISTEN KÄYTÄNNÖN TASON PERIAATTEIDEN MAHDOLLISET KÄYTTÖMUODOT

Yleisesti ottaen yleiseurooppalaiset käytännön tason periaatteet on suunniteltu
sovellettavaksi alueellisesti käytännön työssä. Niiden sisältö tulee aina sovittaa paikal-
lisiin taloudellisiin, ekologisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin olosuhteisiin sekä
olemassaoleviin metsien hoidon ja käytön ja hallinnon järjestelyihin; kaikkia asian-
osaisia ja kiinnostuneita tahoja tulee kannustaa osallistumaan tähän työhön. Kaikki
periaatteet eivät välttämättä sovellu käytettäväksi kaikilla tasoilla tai kaikentyyppi-
sissä ja kaikkien omistajaryhmien metsissä.

Näiden vapaaehtoisten periaatteiden käyttöönoton helpottamiseksi on luotava
kestävä tasapaino metsiin kohdistuvien eri intressien välille unohtamatta metsätalou-
den harjoittamisen kestävää taloudellista perustaa. Tasapainon luomisessa ja
ylläpitämisessä valtion, yhteiskunnan ja muiden hyödynsaajien taholta tuleva kan-
nustus ja tasapuolinen tuki voivat olla tarpeen.

Yleiseurooppalaisten käytännön tason periaatteiden mahdollisia sovelluksia ja
käyttäjiä ovat:

- *Metsien hoidosta ja käytöstä vastaavat ammattilaiset sekä metsänomistajat*

Periaatteista voi olla apua metsien hoidosta ja käytöstä vastaaville ammattilai-
sille sekä metsänomistajille entistä parempien metsien kestävän hoidon ja käytön

menetelmien ja käytännön toimenpiteiden suunnittelussa ja käyttöönotossa. Niitä voidaan käyttää metsänomistajien, metsien hoidosta ja käytöstä vastaavien ammattilaisten, metsätyöntekijöiden, urakoitsijoiden ja muiden kesken välitettäessä tietoa alati kehittyvästä metsien hoidon ja käytön kestävyyskäsitteestä ja käytännön tasolla toivottavista toimenpiteistä.

- *Alueelliset organisaatiot*

Alueelliset ja paikalliset organisaatiot voivat käyttää käytännön tason periaatteita apuvälineenä tiedonvälityksessä, metsänomistajien ja metsien hoidosta ja käytöstä vastaavien ammattilaisten neuvonnassa, toimenpiteiden suunnittelussa ja/tai niiden käyttöönoton opastamisessa. Tähän ryhmään kuuluvia organisaatioita ovat esimerkiksi alueelliset metsäkeskukset, metsänomistajien yhdistykset ja metsänhoitoyhdistykset.

- *Valtionhallinnon päätöksentekijät*

Näitä periaatteita voidaan käyttää metsien hoidon ja käytön ohjauksessa kansainvälisesti sovittuna kehyksenä, jonka avulla kansainvälisillä foorumeilla (UNCEDin metsäperiaatteet ja Helsingin päätöslauselmat) tehdyt poliittiset sitoumukset tuodaan käytännön tasolle. Niitä voidaan käyttää lähdeaineistona laadittaessa metsien hoidon ja käytön menetelmiä ja metsäsuunnittelua koskevia säännöksiä.

- *Kansainvälinen metsäkeskustelu*

Käytännön tason periaatteet tarjoavat eurooppalaisen näkökulman kansainväliseen metsäkeskusteluun. Ne kuvaavat yleiseurooppalaiseen prosessiin osallistuneiden maiden keskinäistä yhteisymmärrystä ja voivat edesauttaa laajemman yhteisymmärryksen saavuttamista kaikentyyppisten metsien kestävä hoidon ja käytön sisällöstä maailmanlaajuisella tasolla.

- *Viestinnän väline ja sertifiointijärjestelmät*

Käytännön tason periaatteita voidaan käyttää keinona parantaa metsien kestävä hoitoon ja käyttöön liittyvää viestintää ja tiedon välitystä. Lisäksi, vaikka sertifiointia ja muita vapaaehtoisuuteen perustuvia laadunvarmistusjärjestelmiä ja -ohjelmia ei sellaisenaan liitettäisi yleiseurooppalaisen prosessin yhteyteen, nämä periaatteet voisivat tarjota ohjeellisen viitekehyksen standardien luomiselle tällaisia järjestelmiä varten.

3. YLEISEUROOPPALAISET METSIEN KESTÄVÄN HOIDON JA KÄYTÖN KÄYTÄNNÖN TASON PERIAATTEET

KRITEERI 1

METSÄVAROJEN YLLÄPITÄMINEN JA TARKOITUKSEN MUKAINEN LISÄÄMINEN SEKÄ METSIEN MERKITYS MAAILMANLAAJUISELLE HIILENKIERROLLE

1.1 Metsäsuunnittelua koskevat periaatteet

- a. Metsäsuunnittelussa tulee pyrkiä säilyttämään tai lisäämään metsämaan tai muun puustoisien maan pinta-alaa, ja parantamaan metsävarojen taloudellisten, ekologisten, kulttuuristen ja sosiaalisten ominaisuuksien laatua maaperä ja vesi mukaanluettuina. Tässä tulee käyttää täysipainoisesti hyväksi muita palveluita, esimerkiksi maankäytön suunnittelua ja luonnonsuojelua.
- b. Metsävarojen inventointi ja kartoitus tulee järjestää ja niitä tulee ylläpitää kansallisiin ja paikallisiin olosuhteisiin sopivalla tavalla ja sopusoinnussa näiden periaatteiden kanssa.
- c. Metsäalueille tulee laatia metsäsuunnitelmat tai muut vastaavat suunnitelmat alueen koon ja käyttömuodon edellyttämällä tavalla, ja niitä tulee päivittää säännöllisesti. Suunnitelmien tulee perustua lainsäädäntöön ja olemassaoleviin maankäytön suunnitelmiin, ja niiden tulee kattaa riittävästi metsävarat.
- d. Metsävaroja tulee seurata ja niiden hoitoa ja käyttöä tulee arvioida säännöllisesti, ja suunnitteluprosessia tulee tarkistaa saatujen tulosten perusteella.

1.2 Metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskevat periaatteet

- a. Metsien hoidon ja käytön menetelmien tulee turvata metsävarojen määrä ja laatu keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä tasapainottamalla puunkorjuu- ja kasvumäärät sekä suosimalla sellaisia toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten haittaa metsä-, maa- ja vesivaraille suoraan tai epäsuorasti.
- b. Tulee ryhtyä tarvittaviin metsänhoidollisiin toimiin kasvavan puuston säilyttämiseksi taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti toivottavalla tasolla, tai sen saattamiseksi tälle tasolle.
- c. Hylätyn maatalousmaan ja muun puuttoman maan metsittämistä tulee harkita aina, kun siitä voi seurata taloudellista, ekologista, sosiaalista ja/tai kulttuurista hyötyä.

KRITEERI 2

METSIIEN TERVEYDEN JA ELINVOIMAISUUDEN YLLÄPITÄMINEN

2.1 Metsäsuunnittelua koskevat periaatteet

- a. Metsäsuunnittelulla tulee pyrkiä ylläpitämään ja parantamaan metsäekosysteemien terveyttä ja elinvoimaisuutta sekä ennallistamaan rappeutuneita metsäekosysteemeitä, milloin se on metsänhoidollisin keinoin mahdollista.
- b. Metsien terveyttä ja elinvoimaisuutta tulee seurata säännöllisesti, erityisesti sellaisia bioottisia ja abioottisia tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa metsäekosysteemien terveyteen ja elinvoimaisuuteen. Tällaisia tekijöitä ovat mm. tuholaiset ja taudit, liikalaidunnus, metsäpalot sekä ilmastotekijöiden, ilmansaasteiden tai metsien käsittelyn aiheuttamat vauriot.
- c. Metsäsuunnitelmissa tai vastaavissa suunnitelmissa tulee esittää keinoja metsäekosysteemien rappeutumisen ja tuhojen riskin minimoimiseksi. Metsäsuunnittelussa tulee käyttää hyväksi niitä poliittisia keinoja, joita tällaisen toiminnan tueksi on laadittu.

2.2 Metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskevat periaatteet

- a. Metsien terveyden ja elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi tulee aina, kun se on taloudellisesti mahdollista, käyttää sellaisia metsien hoidon ja käytön menetelmiä, jotka mukailevat luonnollisia rakenteita ja prosesseja ja biologisia torjuntamenetelmiä. Riittävää geneettistä, lajistollista ja rakenteellista monimuotoisuutta tulee tukea ja/tai ylläpitää metsien tasapainoisuuden, elinvoimaisuuden ja vastustuskyvyn lisäämiseksi ympäristökuormitusta vastaan sekä luonnon omien sääntelymekanismien vahvistamiseksi.
- b. Tulee käyttää asianmukaisia metsien hoidon ja käytön menetelmiä, esimerkiksi tulee käyttää kasvupaikan olosuhteisiin parhaiten sopivia lajeja ja alkuperiä metsittämisessä ja metsä uudistamisessa sekä sellaisia hoito-, korjuu- ja kuljetusmenetelmiä, jotka vaurioittavat mahdollisimman vähän puustoa ja/tai maaperää. Metsien käsittelyn yhteydessä tapahtuvia öljyvuotoja ja vastuuton jätteen sijoittamista metsämaalle tulee tiukasti välttää.
- c. Kasvinsuojeluaineita tulee käyttää mahdollisimman vähän ottaen huomioon metsänhoidolliset vaihtoehdot ja muut biologiset toimenpiteet.
- d. Mikäli käytetään lannoitteita, tulee niitä käyttää valvotusti ja luonto huomioonottaen.

KRITEERI 3

METSIEN TUOTANNOLLISTEN TOIMINTOJEN YLLÄPITÄMINEN JA TARKOITUKSENMUKAINEN LISÄÄMINEN (PUUTUOTTEET JA MUUT TUOTTEET)

3.1 Metsäsuunnittelua koskevat periaatteet

- a. Metsäsuunnittelulla tulee pyrkiä ylläpitämään metsien kykyä tuottaa kestävästi puuraaka-ainetta ja muita metsän tuotteita ja palveluita eri tarkoituksiin.
- b. Metsäsuunnittelulla tulee pyrkiä hyvään taloudelliseen tulokseen ottaen huomioon mahdollisuudet uusiin markkinoihin sekä kaikkiin metsien tuotteisiin ja palveluihin liittyvät taloudelliset mahdollisuudet.
- c. Metsäsuunnitelmissa tai vastaavissa suunnitelmissa tulee ottaa huomioon talousmetsien kaikki mahdolliset käyttömuodot. Metsäsuunnittelussa tulee käyttää hyväksi niitä politiikan keinoja, jotka on laadittu tukemaan myytävien ja maksuttomien metsien tuotteiden ja palveluiden tuottamista.

3.2 Metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskevat periaatteet

- a. Metsien hoidon ja käytön menetelmien laatu tulee varmistaa painottaen metsävarojen säilyttämistä ja parantamista sekä kannustamista tavaroiden ja palveluiden monipuoliseen tuottamiseen pitkällä aikavälillä.
- b. Metsän uudistus-, hoito- ja korjuutoimenpiteet tulee tehdä ajoissa tavalla, joka ei vähennä kasvupaikan tuotoskykyä, esimerkiksi välttämällä jäävän puuston tai maaperän vaurioittamista, ja käyttämällä tarkoituksenmukaisia menetelmiä.
- c. Puun ja muiden metsän tuotteiden korjuu ei saa ylittää tasoa, joka on kestävä pitkällä aikavälillä, ja metsän tuotteita on käytettävä optimaalisella tavalla ottaen huomioon ravinteiden poistuma.
- d. Tulee suunnitella, toteuttaa ja ylläpitää tarkoituksenmukaista infrastruktuuria, esimerkiksi teitä, ajouria ja siltoja, tavaroiden ja palveluiden tehokkaan toimittamisen varmistamiseksi kuitenkin samalla minimoiden negatiivisia ympäristövaikutuksia.

KRITEERI 4

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN YLLÄPITÄMINEN, SUOJELU JA TARKOITUKSENMUKAINEN LISÄÄMINEN METSÄEKOSYSTEEMEISSÄ

4.1 Metsäsuunnittelua koskevat periaatteet

- a. Metsäsuunnittelulla tulee pyrkiä ylläpitämään, säilyttämään ja lisäämään ekosysteemien, lajiston ja geeniaineksen biologista monimuotoisuutta sekä mahdollisuuksien mukaan myös maiseman monimuotoisuutta.
- b. Metsäsuunnitteluun ja metsävarojen inventointiin ja kartoitukseen tulee sisällyttää ekologisesti tärkeät biotoopit ottaen huomioon suojellut, harvinaiset, herkäät ja tyypilliset metsäekosysteemit kuten rannikkoalueet ja kosteikot, endeemisten ja tunnustetuissa viiteluetteloissa määriteltyjen uhanalaisten lajien elinympäristöt, sekä vaarantuneet ja suojellut geenivarat *in situ*.

4.2 Metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskevat periaatteet

- a. Luontaista uudistamista tulee suosia edellyttäen, että olosuhteet ovat sopivat puuston määrän ja laadun turvaamiseksi, ja että käytettävissä oleva alkuperä on kasvupaikalle sopiva.
- b. Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, metsittämisessä tulee suosia sellaisia luontaisia lajeja ja paikallisia alkuperiä, jotka ovat hyvin sopeutuneet kasvupaikan olosuhteisiin. Vieraita lajeja, alkuperiä ja lajikkeita tulee käyttää vain, jos niiden vaikutukset ekosysteemiin ja luontaisten lajien ja paikallisten alkuperien geneettiseen koskemattomuuteen on arvioitu, ja jos negatiiviset vaikutukset voidaan välttää tai minimoida.
- c. Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, metsien hoidon ja käytön menetelmien tulee edistää sekä horisontaalisten että vertikaalisten rakenteiden monimuotoisuutta, esimerkkinä eri-ikäisrakenteiset metsiköt, ja lajiston monimuotoisuutta, esimerkkinä sekapuustot. Silloin kun se on tarkoituksenmukaista, menetelmien tulee myös pyrkiä ylläpitämään ja ennallistamaan maiseman monimuotoisuutta.
- d. Perinteisiä metsänkäsittelymuotoja, jotka ovat luoneet arvokkaita ekosysteemejä, esimerkkinä vesakot, tulee tukea niille sopivilla paikoilla silloin, kun se on taloudellisesti järkevää.
- e. Metsien hoito- ja korjuutoimenpiteet tulee tehdä tavalla, joka ei aiheuta pysyvää vauriota ekosysteemille. Mahdollisuuksien mukaan tulee ryhtyä käytännön toimiin biologisen monimuotoisuuden lisäämiseksi tai ylläpitämiseksi.

- f. Infrastrukturi tulee suunnitella ja rakentaa tavalla, joka minimoi ekosysteemeille, erityisesti harvinaisille, herkille ja tyypillisille ekosysteemeille ja geenivaroille aiheutuvat vauriot, ja ottaa huomioon uhanalaiset ja muut erityisen tärkeät lajit ja erityisesti niiden vaelluskäyttäytymisen.
- g. Tulee ryhtyä toimenpiteisiin eläinten ja laidunnuksen metsien uudistamiselle ja luonnon monimuotoisuudelle aiheuttamien haittojen tasapainottamiseksi ottaen kuitenkin asianmukaisesti huomioon metsien käytön tavoitteet.
- h. Kuolleita puita, maapuita, pötkelöitä, vanhojen puiden ryhmiä ja harvinaisia puulajeja tulee jättää riittävästi ja sopiviin paikkoihin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ottaen huomioon mahdolliset vaikutukset metsien terveydelle ja tasapainolle sekä ympäröiville ekosysteemeille.
- i. Metsissä olevat erityiset avainbiotoopit, kuten lähteet, kosteikot, avokalliot ja rotkot, tulee suojella tai, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, ennallistaa, jos niitä on vaurioitettu metsänhoitotoimenpiteillä.

KRITEERI 5

METSIEN SUOJELUTOIMINTOJEN YLLÄPITÄMINEN JA TARKOITUKSENMUKAINEN LISÄÄMINEN METSIEN HOIDOSSA (ERITYISESTI MAAPERÄ JA VESISTÖ)

5.1 Metsäsuunnittelua koskevat periaatteet

- a. Metsäsuunnittelulla tulee pyrkiä ylläpitämään ja lisäämään metsien suoja-vaikutuksia yhteiskunnan kannalta. Tällaisia ovat muun muassa infrastruktuurin suojeleminen, maaperän suojeleminen eroosiolta, vesistöjen suojeleminen ja suojaautuminen tulvia, lumivyöryjä ja muita veden haitallisia vaikutuksia vastaan.
- b. Alueet, joilla on erityisiä tunnustettuja suojavaikutuksia yhteiskunnan kannalta, tulee rekisteröidä ja kartoittaa, ja ne tulee ottaa täysin huomioon metsäsuunnitelmissa tai vastaavissa suunnitelmissa.

5.2 Metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskevat periaatteet

- a. Herkillä mailla ja eroosiolle alttiilla alueilla metsänhoitotoimiin tulee kiinnittää erityistä huomiota samoin kuin alueilla, joilla toimenpiteet voivat johtaa maan aineksen liialliseen valumiseen vesistöihin. Epätarkoituksenmukaisten menetelmien, esimerkiksi syväaurauksen, ja epäsoveliaan kaluston käyttöä tulee välttää

tällaisilla alueilla. Tulee ryhtyä erityisiin toimiin eläinten aiheuttamien haittojen vähentämiseksi metsissä.

- b. Epäedullisten vesistövaikutusten välttämiseksi tulee kiinnittää erityistä huomiota metsien hoidon ja käytön menetelmiin metsäalueilla, joilla on arvoa vesien suojelun kannalta. Kemikaalien ja muiden veden laadun kannalta haitallisten aineiden tai sopimattomien metsänhoitomenetelmien käyttöä tulee välttää.
- c. Teiden, siltojen ja muun infrastruktuurin rakentaminen tulee tehdä niin, että maata paljastetaan mahdollisimman vähän, ehkäistään maa-aineksen valuminen vesistöihin ja säilytetään vesiuumien luonnollinen taso ja toiminta. Kunnollinen teiden kuivatus tulee järjestää ja sitä tulee ylläpitää.

KRITEERI 6

MUIDEN YHTEISKUNNALLIS-TALOUDELLISTEN TOIMINTOJEN JA EDELLYTYSTEN YLLÄPITÄMINEN

6.1 Metsäsuunnittelua koskevat periaatteet

- a. Metsäsuunnittelussa tulee kunnioittaa metsien moninaisia yhteiskunnallisia tehtäviä, ottaa huomioon metsien merkitys maaseudun kehittämisessä ja tarkastella erityisesti uusia työllistymismahdollisuuksia metsien yhteiskunnallisten taloudellisten tehtävien yhteydessä.
- b. Metsämaan omistus- ja hallintajärjestelyt tulee selvästi määritellä, kirjata ja vakiinnuttaa. Myös metsämaahan liittyvät lailliset, tavanmukaiset ja perinteiset oikeudet tulee selvittää ja tunnustaa ja niitä tulee kunnioittaa.
- c. Metsiin tulee olla vapaa pääsy virkistyskäyttöä varten kunnioittamalla kuitenkin omistusoikeutta ja muiden oikeuksia, ja ottamalla huomioon käytön mahdolliset vaikutukset metsävaroihin ja ekosysteemeihin sekä yhteensopivuus metsän muiden käyttömuotojen kanssa.
- d. Paikat, joilla tiedetään olevan erityistä historiallista, kulttuurista tai henkistä arvoa tulee suojella tai niitä tulee käyttää tavalla, joka ottaa riittävästi huomioon paikan tärkeyden.
- e. Metsien hoidosta ja käytöstä vastaaville ammattilaisille, urakoitsijoille, metsätöntekijöille ja metsäomistajille tulee antaa riittävästi tietoa metsien kestävästä

hoidosta ja käytöstä, ja kannustaa heitä pitämään tietämyksensä ajantasalla jatkuvan kouluttautumisen kautta.

6.2 Metsien hoidon ja käytön menetelmiä koskevat periaatteet

- a. Metsien hoidon ja käytön menetelmiä tehtäessä tulee käyttää parhaalla mahdollisella tavalla hyväksi paikallista metsiin liittyvää kokemusta ja tietämystä, jota on saatavana mm. paikallisilta yhteisöiltä, metsäomistajilta, kansalaisjärjestöiltä ja paikallisilta asukkailta.
- b. Työskentelyolosuhteiden tulee olla turvalliset, ja työntekijöille tulee tarjota ohjausta ja opastusta turvallisiin työskentelytapoihin.
- c. Metsiä hoidettaessa ja käytettäessä tulee ottaa huomioon kaikki sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat, erityisesti virkistyskäyttö ja metsän esteettiset arvot, esimerkiksi ylläpitämällä metsien vaihtelevaa rakennetta ja korostaen erikoisia puita, lehtoja ja muita ominaisuuksia kuten värejä, kukkia ja hedelmiä. Tämä tulee kuitenkin tehdä sillä tavalla ja siinä laajuudessa, ettei metsävaroille ja metsämaalle aiheudu vakavaa haittaa.

